

Svar på Centerens fullmäktigegrupps och 32 andra ledamöters undertecknade motion om att förbättra nivån på vinterunderhållet av gatorna i Vanda

VD/846/00.02.00.03/2024

TeA/AK/HW/JV/MT/AP

Centerens fullmäktigegrupp och 32 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”De fullmäktigeledamöter som undertecknat denna fullmäktigemotion föreslår att Vanda stadsstyrelse utreder åtgärder och föreslår åtgärdsalternativ, genom vilka nivån på vinterunderhållet av Vandas gator och färdvägar, också invånarnas hemgator, kan höjas från den nuvarande nivån, och presentera för fullmäktige en uppskattning av hur stor ekonomisk tilläggssatsning detta skulle kräva i anslagen för vinterunderhåll.

Stadsstyrelsen bör också bedöma vilka förändringar av kvalitetskriterierna för konkurrensutsättningen av gatuunderhållet som skulle krävas för att höja nivån på underhållet. Vi föreslår också att Vanda utreder om man i Vanda kan skapa ett servicelöfte om inom vilken tid invånarnas hemgator och också leder för lätt trafik ska vara plogade och underhållna till exempel efter snöfall. Det ska också säkerställas i Vanda att kommuninvånarnas respons snabbt når plogförarna och Vanda bör öka informationen om vinterunderhållet av vägarna till invånarna i området till exempel i områdenas Facebookgrupper.

Bakgrund:

I hela Finland har vi denna vinter kunnat njuta av riktigt vinterväder med snöfall och köldgrader. Också i Vanda har kommuninvånarna haft goda möjligheter att åka skridskor och skida i fina skidspår. Men saker och ting har sin baksida. Som bäst förs det på olika håll i Vanda, bland annat i stadsdelarnas egna Facebookgrupper och i andra lokala stadsdelsgrupper, en intensiv diskussion om det dåliga vinterunderhållet av gatorna. Precis som under tidigare vintrar har invånarnas hemgator ställvis varit nästan oframkomliga med djupa hjulspår och gropar då ett tjockt lager av is-snö-slask legat kvar på vägen efter snöfallen. En utmaning för invånarna uppstår också när våta körbanor och leder för lätt trafik fryser på och sandningen drar ut på tiden.

Ett annat problem i Vanda är att de hårdpackade snövallarna som uppstått på vissa ställen plogas direkt framför tomtanslutningarna så att där bildas tunga snö- och ishögar. Att röja dessa är svårt och mycket arbetskrävande, särskilt för äldre invånare eller invånare med nedsatt kondition eller hälsa. Det finns också stora snöhögar vid vägkorsningarna, vilket orsakar sikthinder och farliga situationer.

Gatornas dåliga skick påverkar också fotgängare, personer med barnvagnar eller rullstol, och cyklister. Det utrymme som är tillgängligt för lätt trafik kan också bli mycket smalare på grund av vinterunderhållet. I praktiken är gatorna för många Vandabor under en del av vintersäsongen i ett sådant skick att det inte är säkert eller ens möjligt att använda dem. Gator som är i dåligt skick är en risk för säkerheten för både Vandaborna och deras fordon. Isiga och hala gator orsakar fallolyckor, vilka leder till skador som blir dyra för skattebetalarna. Vinterunderhållet av gator och andra leder påverkar alltså i hög grad Vandabornas vardag och hur smidigt den löper.

Andelen respons på vinterunderhållet som staden får in varje år kan räknas i tusental. Andelen anmärkningsvärd snabbrespons som kom in enbart på responskartan under vintern 2022–2023 uppgick till ett antal på cirka 5 000 och i responssystemet registrerades det lika mycket annan respons, vilket framgick av en artikel i Vantaan Sanomat 29.12.2023.

Utifrån responsen från kommuninvånarna verkar det också finnas stora nivåskillnader i underhållet beroende på var man bor och vem som plogar och med vilken utrustning gatorna plogas. I vissa delar av Vanda kan vinterunderhållet få beröm, medan situationen på andra håll är dålig. Det här väcker frågan om man i konkurrensutsättningarna har fokuserat för mycket på priset och gett kvalitetskriterierna för lite uppmärksamhet, vilket lett till att en sådan kvalitetsnivå som upplevs som anständig av kommuninvånarna endast uppnåtts slumpmässigt och oregelbundet.

I Vanda finns det omkring 1600 kilometer gator och andra färdvägar som ska plogas och sandas på vintern. Gatorna plogas i prioritetsordning så att kollektivtrafikgator och andra livligt trafikerade gator och matarleder plogas först, och bostadsgator till sist. Behovet att ploga en gata blir mer brådskande om det till exempel ligger ett daghem eller en hälsostation längs gatan.”

Stadsfullmäktige 29.1.2024 § 26

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Centerns fullmäktigegrupp och 32 andra ledamöters undertecknade motion om att förbättra nivån på vinterunderhållet av gatorna i Vanda

Serviceområdet för gator och parker inom stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

Det största problemet med underhållet av gator och andra trafikleder är vintertiden i kombination med reparationsskulden för infrastrukturen. På grund av klimatförändringen är det svårt att förutspå vintrarna och väderförhållandena kan förändras enormt under en vintersäsong, vilket skedde till exempel i februari 2022. Temperaturer på båda sidor om noll grader orsakar allt fler hårdpackade snövallar, ojämnheter och ett stort behov av halkbekämpning på lederna. Även ytbeläggningarna som växelvis är fuktiga och frusna lossnar och försämras dvs. får ännu mer håll. Det ökande arbetet med att reparera beläggningarna förbrukar de knappa anslagen och reparationsskulden kan inte kontrolleras genom strukturellt underhåll. Tyvärr kan staden inte påverka väderförhållandena på sydkusten genom sina egna åtgärder.

Underhållet av stadens gator har delats in i fem olika verksamhetsområden, av vilka två sköts av stadens produktion i egen regi och de tre andra av privata, konkurrensutsatta entreprenörer. Under de mest brådskande vinterdagarna arbetar cirka 100 personer vid stadens vinterunderhåll, av vilka största delen är köpt arbetskraft. Tumregeln är att varje dag med snöyra kostar cirka 100 000 euro för staden.

Den allmänna kostnadsökningen till följd av kriget i Ukraina har bidragit till att priserna på underhållsentreprenader, privata entreprenörer och underhållsmaterial har stigit betydligt. Detta har särskilt påverkat de årliga beläggningsarbetena; de anslag som reserverats för beläggningar räcker inte längre till hälften av vad som kunde repareras för bara några år sedan. Budgeten för underhållet har redan i årtionden varit underdimensionerad i förhållande till de uppgifter, funktioner och omfattning som enheten ansvarar för. Det finns i praktiken inga resurser alls för viktigt strukturellt underhåll av infrastrukturen, eftersom de faktiska anslagen har använts för vinterunderhåll och reparationer av

beläggningar som är nödvändiga med tanke på stadens funktion. Dessa anslag har inte heller alltid räckt till, utan man har behövt an hålla om tilläggsanslag nästan varje år under de senaste åren.

Underhållet har redan nu förbättrat kvaliteten på vinterunderhållet bland annat genom att uppdatera uppgiftskort och åtgärdstider. I entreprenadområdena tillämpas sanktionspraxis för försummelse av uppgifter, och för maskintjänster som hyrs av privata aktörer har ett system med garantitimmor utvecklats som gör att maskinerna fås i arbete på ett snabbare och säkrare sätt.

Enbart en höjning av nivån på vinterunderhållet skulle förutsätta en nivåhöjning på uppskattningsvis två miljoner euro i anslagen för vinterunderhållet. Utöver dessa skulle det behövas årligen tre miljoner euro för nya beläggningar och andra konstruktionsreparationer och förbättringar för att kunna minska reparationsskulden för infrastrukturen i gatu- och grönområdena genom strukturellt underhåll eller åtminstone för att få den under kontroll. I händelse av en snöfattig vinter kan de tidigare nämnda anslagen för vinterunderhåll utnyttjas för att förbättra trivselen och funktionaliteten i gatu- och grönområdesinfrastrukturen.

I takt med att staden växer ökar arealen av gator och parker som ska underhållas med 2–3% varje år. Till exempel under de senaste 10 åren har längden gator som ska underhållas ökat med sammanlagt cirka 150 km. Tack vare de senaste årens anslagshöjningar kan underhållsnivån säkerställas under normala vintrar.

Budgeten för hela underhållsenheten för 2025 är cirka 24 miljoner euro. En höjning av anslagsnivån med 20 % till cirka 29 miljoner euro skulle skapa en god grund för att hantera reparationsskulden och förbättra nivån på vinterunderhållet och renhållningen i vår stad samt rikta fler underhållsåtgärder också till de objekt som stadsborna önskar, såsom effektivare vinteranvändning av cykelvägar och renhållning i centrumområden. Det bör beaktas att stadens nuvarande egen personal inte kan sköta alla de ökade arbetsuppgifterna. Det resursunderskott som behövs för uppgifterna bör ersättas med visstidsanställningar, arbetsmaskiner och personal som upphandlas hos privata företag samt konkurrensutsatta småentreprenader. Anslagsökningen skulle på så vis också ha en betydande sysselsättande effekt bland annat för småföretag i Vanda.

På grund av stadens svåra ekonomiska situation tror vi inte på att det tidigare nämnda tilläggsanslaget på fem miljoner euro för underhåll är realistiskt under de närmaste åren, men det ger en uppfattning om en långvarig låg anslagsnivå för serviceområdet för gator och parker.

Stadsstyrelsen 18.6.2025 § 31

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Centerns fullmäktigegrupp och de 32 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Bilaga:

- Centerns fullmäktigegrupps och 32 andra ledamöters undertecknade motion om att förbättra nivån på vinterunderhållet av gatorna i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Jyrki Vättö, underhållschef, tfn 043 824 9311, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)